

ПОДЯЛБАТА НА ЛИЧНОСТТА

Службогонството и политиката са в привидна борба, но всъщност съюзът им е вечен и нерушим. Основа на този съюз е стремежът към разрастване на собствените учреждения чрез взаимно подпомагане, разрастване до неимоверност, подтиквано от общия им бог, *бога на забраната*. Около тази точка се въртят световни политически попъзновения. Дори с отрицателен знак, забраната има първенстващо значение: тя подлежи на отменяване, а това се отнася за точно определени хора. Така се раждат многопосочните облаги; при феодализма Царя разрешава на определени близки нему придворни да стоят с шапки в негово присъствие, при зрелия социализъм активните борци против фашизма и капитализма имат право на материални блага по списък, включително и на безплатна баня. И двата случая се отнасят до нещо, което е забранено за простосмъртните. Пътят към безплатните облаги преминава неизменно през политическата благонадеждност и политическата привързаност. Властта изначално гледа на безпартийните като на неудобна прослойка, чието съществуване е нежелано. Комунистическите дейци смятат, че да бъдеш безпартиен е подозрително само по себе си. Все пак в някои редки случаи те се решават да допуснат в своя речник определението "честен безпартиен" (напр. академик Благовест Сендов), понякога дори и невъзможното "безпартиен комунист" (например ст.н.с. I ст. Велко Вълканов)...

При демокрацията лицемерието е от по-високо качество, недоглеждането в това отношение се заплаща скъпо и не може да бъде преодоляно само със силови средства, както е при

тоталитаризма. Народът, или подлежащата на пробуждане част от него, биват увещавани, че те управляват, бидейки подвластни на своите избраници. Кралят на Саудитска Арабия лети със свой отделен самолет, със отделен самолет лети и американският президент, но единият е деспот, а другият олицетворение на всепобеждаващата демокрация. Битовата действителност на тираничния и на демократичния властник е изненадващо еднаква. Тоази истина е непоклатима и неоспорима откакто човечеството притежава историческа памет, сгъстена в понятието "началник". Говори ли се за благодетелстване, имат се предвид отделните водачи, говори ли се за задължения, тогава всичко се обединява в "ние", което по-нататък в хода на изпълнението началникът лесно превръща във "вие" и "те" - местоименията, които граматиката е заделила за общуване с колектива.

В стара Елада се създава стремежът човешката личност да бъде основна цел и смисъл на обществената подредба, в рамките на робовладелското общество, разбира се. Последвалите властнически страсти и шекспиризацията на европейската история, братоубийствените войни и други човеконенавистни събития не се оказват достатъчно кръвопролитни, за да засегнат самите извори, които произвеждат личностите и същевременно служат за тяхна оценка.

Липсата на осведоменост превръща и най-големите безобразия в местни събития. Оттук и тъжно смешната ведрост, че нещата все пак не са толкова лоши, че работите на света ще се оправят *в края на краищата*. Над пепелищата, действителна или измислена, се носи неясният образ на Истината, която хората рядко достигат, но настървено преследват. Така е до приключването на умопомрачителния Деветнадесети век. Информационното общество на Двадесетия век

вече придобива небивало широк достъп до Истината, но то побягва от нея било от неподготвеност да я разбере, било от отвращение. Сладката лъжа, че на пленяване от порока подлежат само отделни групи хора, но не и цели народи, бива нагледно опровергана и от комунизма, и от фашизма. Баснята обаче за милионите заблудени честни комунисти все още е в обръщение. Оказва се, че робството е наркотик, към него народите се прирастват и упорито търсят заместители, когато то им се отнеме по някакъв начин. Свободата се самопредставя като силно отровен плод, ако се яде неузряла. Противоречието е налице - бившите колониални народи живеят по-нашироко от носителите на "световната социалистическа свобода", които в момента са най-лакомият просяк на планетата. Западна Германия и Южна Корея са сатирична стрела срещу детската наивност на историческия материализъм, който със своята мъглявост "обяснява" всичко, но не проумява нищо. Успехът се крие в подробностите, не в обобщенията. От обобщения са съставени само робствата.

Единството е вторият заместител на Истината в политическата действителност. "Щом няма Истина, поне да има Единство!" Съвместяването на понятия със съвършено различно значение и обхват вече се е превърнало в основно средство за оползотворяване на множествената глупост. Правилото за достатъчното основание, тъй незаменимо в точните науки, е нещо непознато не само за народните водачи, но дори и за заместник-водачите. В този смисъл Библията е една истинска политическа книга. В нейната Вехта част не се срещат "защото" и "поради", т.е. тя е *безпричинна* книга. Действащите лица пътуват, говорят, умират, пророкуват, редят се явления, но творците на писанието не ги поставят

в причинна зависимост. Те оставят това да прави читателят. Библията обаче е все пак *вече* история. Действащият политик отива по-нататък, отсъствието на разсъдъчна безупречност в съжденията му го прави богоподобен, той подрежда явленията по свое усмотрение, действителността, Истината, му са чужди, *те са изместени от поставената цел*. Когато Стоян Михайловски се изправя пред съгражданите си в град Елена и произнася предизборна реч, изпъстрена с латински извадки, неговият полуграмотен съперник се провиква: "Братя българи, този ви псува на влашки!" И тълпата рева: "Ууу, долу!"

Така наречената политическа гъвкавост, ценена като важно личностно качество, се основава върху възможността понятията да се използват като празни съдове, в които може да се налива всичко. Сменете съдържанието на понятието "маса" във физиката и цялото естествознание ще трябва да се преобрази до неузнаваемост. Лобачевски променя само един от петте основни постулата на геометрията и създава нова геометрия, която революционизира науката. Той едва ли е знаел, че политиците вършат това всеки ден и че за тях принципите са като едnodневки.

Откъде идва вечното тълпене пред подстъпите към властта? Нечистоплътността на тази дейност е всеизвестна, но когато любимото дете се урежда да следва дипломация, родителите са преизпълнени с гордост, а не със срам. В случая е съвсем явно, че материалните облаги взимат решителен превес над нравствените угризения. Освен това всичко е по закон! И нещо повече, добри или лоши, политиците притежават най-добра възможност да се вмъкнат в Историята, а тя, горката, има твърде променливи представи за

безнравствеността. Нерон бил вършил престъпления, но в паметта на света остава той, а не неговите жертви, които се разтварят в безименното множествено число. За политическите деятели се водят спорове, редовно има събрания, конференции, конгреси. Стамболов не пожелава да пощади Олимпи Панов, най-близкия му приятел от детинство, и той бива разстрелян; какъв прозорлив държавнически жест! Крив ли е, прав ли е? Едни казват едно, други - друго. Ричард III е изрод според Тюдорите, но и сега в Англия съществува сдружение от привърженици, които намират, че гърбавият узурпатор на престола е бил всъщност светла и напредничава за времето си личност!..

Познавателната неустойчивост на политическите понятия отдалечава последните от естествознанието до краен предел. Математици, физици, химици, рядко са оставяли дияра в политическия живот. Колкото специалността е по-неточна, толкова повече тя подхранва политиката с деятели. Лекарите и правниците са обичайно "таланти", жадни за изява на политическото поприще. Писателите - също. Да не говорим за философията, които са теоретизиращите отци на всяко обществено бедствие; поиска ли им се сметка, те се защитават със силния, макар и скучен довод, че не са били правилно разбрани. (Въпреки комичната теза на Хегел, че "всичко действително е разумно и всичко разумно е действително"). Твърди се, че Американската революция навремето успява между впрочем и затова, че не е била предварително подготвена от философи.

Изключващите се тълкувания на действителността са нещо, което учудва, но не изненадва. Превземането на Порт Артур се смята за блестяща операция (с основание) от японците и за подло

нападение в гръб от руснаците (също с основание). Къде е Истината и може ли въобще да става дума за нея?

В политиката съществува един признак, който условно би могъл да се назове "знак на мафията". Той се проявява в неистовата настойчивост на всеки загубил съвестта си деец да въвлече за съучастие в мръсните си дела колкото се може по-голям брой неопетнени хора. Връзката с мафията е ясна - оцапаният с кръв престъпник е най-надеждният съюзник. Обратното, свободният човек, невъвлеченият, безпартийният, вместо вяроност предлага (или може да предложи) цяла поредица от неприятни въпроси:

"Защо политиците ядат без да произвеждат?"

"Защо получават възнаграждения, нямащи нищо общо с "ценността" на техния труд?"

"Защо банкетно-ресторантската и туристическо-развлекателната им дейност се смята за част от техния занаят, а не за част от занаята на обучащите, например?"

И най-съвременният от въпросите:

"Защо механизацията, електрониката и компютрите навлизат така бавно в тази област на своеволни решения?"

Ако към всички тези подпитвания се прибави и удивлението, че *броят на политиците е обратнопропорционален на благоденствието в една страна*, то положението на тези граждани, присвоили си трагикомичната роля да управляват себеподобните си, ще изгуби своята идиличност.

Политиканстването трудно може да бъде унищожено, но поне може да бъде порицано и това да бъде начало на разумното му ограничаване. Това е не само възможно, но и

наложително. Пречка представлява естествената склонност към поставяне на Чувството над Разума, нещо, което по същество взима огромни размери, защото се подкрепя от така наречените средства за осведомяване, от вестникарите, които в значителната си част не са нищо друго освен една нападателна безпросветност с право на изява. Вместо да се срамуват, те се гордеят с това. Тук е тяхната допирна точка с политиците и затова е тъй трудно да се предотврати устремът на едните да станат като другите. Неясността на основни понятия в човешката мисловна дейност е плодородната почва за всякакви построения - липсата на определени качества добива образно-предметен вид, нещо, което е забелязано още от Шопенхауер, който определя щастието като "липса на болка". Дали би могло да се каже, че липсата на разум е основа на така наречената "висша политика"? Според нас политическата необоснованост привлича хората, попаднали в странни, необхватни обстоятелства, тя отблъсква здравомислещия човек. Големите творци са обикновено неудачни политици (Томас Мор, Аристотел, Френсиз Бейкън, Лавоазие, Сикейрос, Жолио-Кюри, Айнщайн, Солженицин, Пабло Неруда, Нилс Бор). Тяхното безупречно причинно мислене ги прави неравностойни участници в голямата политика, където никой не държи на причинността и където подкорията на мозъка играе решаваща роля. Жалко е, че Зигмунд Фройд е подминал този въпрос.

В посланието си до римляните апостол Павел пише (6-20): "Само чрез закон става познанието на греха", т.е. политиката, чието оръжие е законът, има подреждаща нравите сила, а не обратното! Така се стига до главоломния извод: постигане на Истината по пътя на вярата, а не по пътя на доказателствата. Хитлеристите откриват врага

си чрез кръвта, не чрез разума; султанът дава заповед да се унищожи Александрийската библиотека, защото предварително си е внушил, че тя не струва колкото Корана. Този "суперкартезиански" подход - всичко да се извежда дедуктивно от една умозрителна предпоставка, в края на краищата довежда и до плачевните резултати на зрелия социализъм. Ирационалният подход към Истината е безпочвен по своята природа, но често е основа на политическата дейност. Македония е българска за българите, сръбска за сърбите, гръцка за гръците и македонска за македонците. По подобен начин стои въпросът за Баския, Корсика, Северна Ирландия, и множество още страни и събития. *Без ирационализъм няма политика.* Тук най-действени са твърденията, които са недоказуеми: "Франция не може да съществува без величие" (Де Гол), "Четиридесет века ни гледат!" (Наполеон), "Партията е права, когато съгреша дори!" (Христо Радевски). Все по-очевидно е сближаването и дори сливането на политическите прояви с развлекателните представления, защото последните също са насочени към чувствата, не към разума. Самата политика би била забавление ако най-често не е бедствие за съвременниците. А иначе Историята е пълна с глупост, която историците се опитват да превърнат в мъдрост. Никъде другаде безсмислието не се самовъзпроизвежда така бързо както в политиката, в това отношение върхът изглежда висок и даже недостижим. Събитията се напомпват *post factum* с разумност, т.е. едва след като са се осъществили. Тази "закономерност със стара дата" е наивна, но във вятърните мелници на политическите участници тя е способна да създава конфекция от илюзии в неограничено количество. Еволюцията си е вършила работата 3-4 милиарда години из тази планета без да

прибегне до огниво то Разума. Тя го е създала в малки количества при кучето, слона, лисицата, шимпанзето, делфина. Предпазливо е лишила от него мравките, пчелите и бобрите, като го е заменила с усета за образцов ред. По игра на съдбата човек иска да постигне порядъка чрез разума, т.е. чрез разума да замести един природен усет, който му липсва. Това е най-изморителният и непроизводителен начин - той може да бъде сравнен със стремежа към чистоплътност, каквата еволюционно му липсва (справка - "хигиената" на разкритите пещерни жилища), докато например никакви училища не са нужни, за да се накара една котка да бъде чиста. Следователно, щем-не щем, ние трябва да приемем, че разумът съвсем не спада към любимите лостове на Еволюцията. Нещо повече, той често пречи на нейното естествено развитие и то най-вече чрез Гения. Геният до такава степен се отличава от обикновените човеци, че в науката вече съществува *Европатолия*, т.е. дисциплина, разглеждаща гениалните люде като болестно отклонение от обикновените гласоподаватели. Има велики примери: Нютон, Ван Гог, Кант...

Тайната полиция и дипломатическите мисии, а те са част от политическото тяло, могат също да участват в съревнованието за най-безплодна деятелност. Ако се вгледаме внимателно, ще открием, че нулевата производителност на политиците се отнася както за предметната, така и за духовната област. Защо тогава все пак така нареченият обикновен човек не може да излезе от криволиците на политическата безизходица? - Защото политиката винаги представлява борба: борба между управляващи и онези, които искат да ги *свалят от власт и да заемат тяхното място*. Изглежда, поради някакъв вроден признак, хората взимат едната или другата страна и така става

увековечаването на политическата дейност като цяло. Политиците падат, стават, умират, но не и политическата ясла. Тя поглъща много средства. Политиците изграждат затворена система за потребление на благата, отделяйки за себе си произволно голям дял. Нещо повече, те понякога обрамчват своето всекидневие с ореола на героизма! И може би си вярват. Случката със смелостта на Мирабо пред кралските войници в Учредителното събрание (а той самият се оказва кралски доносник) е показателен и даже типичен. Защото, подобно на верските предразсъдъци, политиката има за основа съчетаването на празните обещания, а това изисква сръчност и хитрост, не мъдрост. Демокрацията, в нейното уж все повече подобряващо се издание, се намира засега на нивото на търпимостта, а не на доказателствата. "Зачитане на чуждото мнение", дори "уважение на чуждото мнение" се повтаря от демократите по-често от думата "baby" в естрадните песни. А ако това чуждо мнение, което сме длъжни да уважаваме, е лъжливо? Как да го уважаваме? Не е ли това проповядване на отявлено лицемерие, както е в книгата на Карнеги "Как да печелим приятели и да влияем на хората"? Отговорът е ясен, защото въпросът е ясен. Именно тук вероятно се крие причината защо такива обичани творци като Хемингуей, Мане, Бодлер, Едгар По, са трудно поносими като събеседници, те потискат всекиго, който дръзне да поспори с тях за каквото и да е. Дарбата рядко е склонна към политика и още по-рядко към търпимост. Големите дарования имат почитатели, но не и приятели, приятелството изисква отстъпчивост, а дарованията са неотстъпчиви. Великата мисъл на Аристотел Стагирит "Приятел ми е Платон, но Истината ми е по-голям приятел" все още не се схваща достатъчно буквално, за да оказва всекидневно въздействие.

Политиката извежда напред най-първичните животински свойства на човешкия вид, между тях и стремежът за надмощие. В стадото, от което е част, пещерният Homo Sapiens бива подчинен на откровено силовото подреждане, естествено за приматите, а и не само за тях. В усложненото съвременно общество тази силова "стълбица" е доведена до безмислие, защото сегашните средства за връзка и свърхзвуковите полети са сграбчили милиони и милиарди същества и за никакво "естествено" подреждане не може да става дума. Тук се проявява стихия от случайности, които са обект на статистика, но не и на оличностяване. "Да се съобразяваме с новите реалии" (според израза на Горбачов) не е нищо друго освен откровено признание за невъзможността на каквото и да е политическо предсказване. Оказва се, че мнозинството от големите общосветовни или местни събития са "изненади" (освен за ясновидците). И Френските революции, и Руските революции, и многобройните преврати (успешни или неуспешни) са "предсказани" толкова убедително, колкото са убедителни кошмарите в Откровението на Свети Йоан, когато трябва да се приложат към точно определени исторически събития: "числото на Звяра е число на човек и то е шестотин шестдесет и шест..." Политическите прозрения са били, и все още са, наглост, замаскирана с думи за благото на народите. Смята се, че тази наглост е неизбежна, а всъщност тя е.

Липсата на разумност в политическото "развитие" е толкова очевидна, че тя се включва в същностите, възприемани без доказателства. Унаследената слепота в това отношение е трудно преодолима и дори големи мислители като Бертран Ръсел (той още в 1913 г. привлича вниманието на научната общественост върху това

обстоятелство) не са в състояние да отклонят привичното плиткоумие от неговия утъпкан път.

Търсенето на хора с послушание, вместо хора с чест, е оправданието и нещастieto на всяко политическо управление. Това срамно явление идва от праисторията, минава през Кориолан, Цезар, Борджиите, Жозеф Фуше, Иля Еренбург и десетки хиляди добре известни личности и безличия. От нравствена гледна точка "ветропоказателството" е некачествимо, прилагането му е тъй нагло и откровено, че то не се нуждае от разследване. Седи си политикът с едни "убеждения" и при смяна на изгодата се оказва с други "убеждения", при това предварително убедено оплюти от самия него. Така се поддържа жива склонността не само към двуличие, но и към многоличие - един порок, който политиката ни представя като животоспасяваща добродетел. Подлостта се превръща в източник на битово благополучие и това е достатъчно за нейната дълговечност. Обществото обича да забравя непочтените прояви, дори престъпленията, *стига те да са с политически привкус*. Да излезеш от една политическа бъркотия богат - това, изглежда, е нещо за завидане, не за осъждане. Така порокът се преобразява в навик, а впоследствие навикът - в нравственост! Понастоящем, плодородна нива за събиране на небивал урожай в това отношение е бившият лагер на зрелия социализъм. За нас няма по-скверна гледка на света от комунист, който стъпква партийния си билет, след като знае, че всички благополучия през целия свой мръсен животоц той дължи именно на тази хартийка, а не на някакви лични достойнства... Това обаче за съжаление се случва, случва се в неочаквано, но все пак естествено големи размери. Някогашната изкупителна дързост на един Дантон,

който загива непоколебим на ешафода, е вече обект не на политиката, а на политическата археология. Подлостта се превръща в спасителен пояс! Бившият член на Политбюро на БКП и сегашен вдъхновител на БСП Чл.кор. Проф. Д-р Александър Лилев вопие: "Политик, който не се променя, не е политик!"

А Шекспир пише: "Останалото е мълчание."

ПРИНОС КЪМ СДРУЖЕНОТО КЪСОГЛЕДСТВО

Стара истина е, че потисниците се произвеждат от потиснатите, а не обратно. В "Островът на пингвините" Анатол Франс прави художествен преглед на тази истина, като се започне от епохата на ранното християнство, та чак до XX век. Историята е пълна с примери, чието предназначение се изчерпва с тяхната безполезност. Установява се любопитна закономерност: докато търсенето и предлагането крепят равновесието в стопанския живот, в политиката такова действено начало липсва. Не съществува например понятието "безработен политик", т.е. обществото е винаги склонно да приема неограничен брой двуноги, обявили властта над ближния за свой занаят. В това отношение те наподобяват поповете, с тази разлика, че се кланят не на един, а на много богове. Действително, по своята същност политиците са езичници, те участват и в жертвоприношения, като на всеки пореден олтар изгарят част от собствената си съвест. Това, което другаде се нарича подлост и предателство, в политиката е част от общоприетите правила. Колко много се умиляват например така наречените "политолози" над прехода от една в друга партия! Това се приема за прозорливост. С каква любов обсъждат потисничеството на римските, на византийските самодържци, и на турските султани! Истина е обаче, че на много места по земята вече не режат главите на политиците и по този начин се нарушава естественото равновесие. Те се плодят, защото проявите им стават все по-безнаказани. Поголовието им прилича на лавина. Съзвездия от партии и партийци стръбно усилват мъглата в обществения живот (в България регистрираните партии са над 260). Благодарение на чиновничеството

те имат възможност да си създават заетост един на друг и помагайки си така, да разпарчат бъдещето на своята татковина. Въпросът "Колко политици на глава от населението може да издържи един народ?" навярно ще остане завинаги без отговор. Независимо от състоянието на дадена страна, всичките ѝ политици поотделно и вкупом се обявяват за спасители на народа (в някои случаи и на света), а понятието "подкупност" никога не се отнася за тях самите. При днешните "спасители на народа" лицемерието е част от занаята: те гръмовито се хвалят със съобразителността си, с пестеливостта си и с безпрекословната си скромност... Злокачественото разрастване на политическите учреждения е неудържимо, не е в състояние да му противостои дори такова "положително" замислено начинание като Обединените нации например. Този "политозавър" в момента осигурява съдържан (а и несдържан) разкош на 14 000 международни човеко-единици, като издръжката му е милиарди долари, а дълговете му надминават дори и издръжката. Всичките му държаве - членки са възникнали чрез събития, точно противоположни на одобрените от сегашния му устав. Страхотните разходи обаче не уронват разрастването на службите. При политиците от държавен и областен вид политиканстващите службаша се размножават още по-бързо и още по-неспирно, само мор или природно бедствие би ги ограничило, но, уви, макар и обществото да знае, че са търтеи, тях ги пазят повече отколкото пчелите пазят царицата си... Само с храната на охраната им (телоохранителят се назовава вече не телохранител, а бодигард) могат да се изхранят цели народи в Африка, Азия, а защо не и в Европа. В парично отношение демокрацията се различава от диктатурата главно по това, че при нея издържащите се от политиката хора следва да се

умножат по N , където N е доста по-голямо от единица и представлява броя на политическите движения в дадена демократична страна, било в опозиция, било на власт. Следователно демокрацията е най-скъпата политическа уредба, но не в преносен, а в буквален смисъл. Тази скъпотия обаче е оправдана. Действителността показва, че иначе е още по-лошо. В САЩ например всички граждани, независимо от пола си, могат да заведат дело срещу действащия президент под предлог, че последният на едни кои си дата преди десетина години ги е изнасиллил. Като се има предвид, че най-скромната такса на американските адвокати е 200\$ на час, става ясно колко малко правници са заплашени от гладна смърт в люлката на световната демокрация.

Производството на политици в промишлени количества, е причинно свързано с многобройни учреждения, като се започне от нарочните детски градини, нарочни средни училища и нарочни висши учебни заведения. Изобретени са дори и нарочни науки, наричани "политически", сред които блести със своето безличие "политологията", където е добре дошъл всеки, който не е успял да придобие друго утвърждаванет. В тази най-демократична от всички науки титуловането е на самообслужване: вие сам се наричате политолог и всичко е готово! Другите политолози ви стискат ръката и ви признават титлата, защото и те самите са получили своята по същия начин. Този подход не е нов, но историците са склонни да забравят тава, тъй като не им се ще да се занимават с науки-призраци. А такива науки-призраци има много - всъщност измрелите "науки" май че са повече от сега действащите. Къде са алхимията, френологията, хиромантията, астрологията, демонологията, метафизиката, месмерологията, схоластиката и диалектическият материализъм -

"единствено правилната" наука измежду тях? Няма ги. А е било време, когато жреците на някои от тези "науки" не само са пълнели главите на хората, но са и рязали тези глави по най-непосредствен начин. Политологията рано или късно ще ги последва. Но докато това стане, тя ще продължи да участва в хоровото пеене на политическата сцена, където най-голямата ѝ самостоятелна роля е да обявява "Царят идва!", или "Вечерята е сложена". За политиците това е предостатъчно, те и това не могат да направят. При тях, независимо коя част на дъгата обитават, средишно понятие е понятието "нормалност". Българските политици наричат Франция, Великобритания, САЩ, Германия, Холандия нормални държави, но не и собствената си Родина. Политиците от посочените страни обаче не мислят така и това най-добре се вижда от речите им през време на техните предизборни боричкания. Оказва се, че те също се стремят да направят страните си нормални. Нещо повече, тук задължителната неграмотност на политиците помага в обявения им стремеж към "по-нормална държава". Няма навярно да чакаме дълго до появата и на словосъчетанието "най-нормална" държава, тогава ще започнат и споровете кой е достойният да го притежава. Тази смешка, приемана охотно и без смях от вестникарите, произхожда, макар и непряко, от други празнословия – "народностен характер", "средностатистически гражданин", "народопсихология" и други измислици без всякаква действителна значимост, които пренасят личностни качества върху цели общности, нещо повече - намират се хора, които боравят с тях. Ние научаваме, че гърци, турци, румънци и сърби са страхливи хитреци, а българите са юнаци и притежатели на добродетели в насипно състояние. Бедата е, че "народопсихолозите" на съседните нам

държави гледат на въпросните отлики точна наопъки. Ако от това възникват само вицеове, добре, но възниква и национална вражда. Какво обаче представлява политиката без вражди?! Именно тук политиците са призвани да си вадят хляба. Те всички се пишат миролюбци и миротворци, но за да се сътвори мирът, нужно е преди това да го е нямало... Световна злочестина е, че с тази задача се заемат непоносимо много хора. Известно е, че миропрославянето е, общо взето, по-малко изнурително от работата на копача, на зидаря, на лекаря, на ковача или на готвача. Тук е причината защо "Борбата за мир" в наше време от действие любителско се превърна в състояние служебно. Вместо да работят в производството, хората искат да се борят за мир: "А похубаво ли е да има война?" - Обезоръжаващ отговор във вид на въпрос. Ведно с верските служители и царедворците, политиците могат да бъдат търпиви само докато са малобройни. Но те отдавна вече не са. Откъде се е взело това нерадостно стечение на обстоятелствата? Дали пък не е вярно становището на Хърбърт Маркузе за "саморепресирането" (self-repression)? Но ако приемем това, ние отново бихме стигнали до лъжата да приписваме на човешките общности личностни качества, а те такива нямат. Може би следва да търсим разгадаването на тази задача в дълбоките природни корени на човека, който е еволюционно утвърдено стадно същество. Наивно ще е ако тази истина на възраст милион години се оборва чрез нравствени предписания със сезонна давност. Котката не търпи предводители, каквото и да стане, това го признават дори баснописците. Същото се отнася и до славеите, дори нещо повече - те не се опитомяват, не живеят и в клетка. При маймуните и при кучетата обаче не е така, те се родяват с човека по природната необходимост да бъдат водени от

някаго. В образа на господаря си кучето вижда водача на глутницата. В политиката това е императорът, царят, фюрерът, партийният бос, дучето, кметът, районният ръководител или кварталният отговорник. Демокрацията е опит да се оличностят (персонифицират) учрежденията и по този начин естествената склонност у човека към подчинение да бъде насочена към подменени приемници на това подчинение (подобно на случая при кучето, при който човекът-господар "подменя" водача на глутницата). В този смисъл обаче разликата между демокрацията и диктатурата е само степенна, при диктатурата също има запомнящи се примери: "Подчинявайте се на държавата!" , придружено веднага от "Държавата - това съм аз!" Когато този вечен повик се забули с нужното количество неискреност, той се прилага и при демокрациите. Съществува важна причина това да бъде така, тази причина не може да се скрие, и тя е, че никой до сега не е дал недвусмислено определение на демокрацията. Съзнателно или несъзнателно, хората отдавна са се съгласили да не възразяват срещу нейната мъглявост. И тъй като какво е диктатура знае всеки, мълчаливо се приема, че демокрацията е липса на диктатура. Отрицателните определения обаче крият опасности, (в природните науки има само два случая, когато такива отрицателни определения са се наложили - I и II термодинамични принципи, но там отрицанието е изчерпващо). Повечето политици обещават да построят демокрация по подобие на американската (ако има такава), но в действителност достигат само до нейната "бананова" разновидност. Друга политическа грешка, най-често умишлена, е демокрацията да се разглежда не като цел, а като средство, т.е. " Дайте да се обявим за демокрация и ще видите как всичко ще тръгне по мед и масло. " Изконна лъжа в политиката е и хартиената свобода, придружаваща

всекидневието на всички политически витии. Може би първият печатен образ на тази свобода е Magna Carta Libertatum, но какво от това?- хартиената свобода е вечно жива, а действителната - вечно мъртва. Ако се взрем в демократичното устройство на САЩ, ще забележим, че то е основано върху Декларацията за Независимостта и върху Конституцията. Близко един век те са съществували ведно с най-откровеното робовладелство, същесвуват и сега. Следователно, хартиените свободи и хартиените демокрации са като опакования от Христо Явашев бомбардиран Райхстаг, опаковката радва окото, но не може да замести нуждата от основен ремонт. Ако продължаваме опитите си да превъзмогнем природните дадености на човешкия род (Планетата ни все още мълчи по въпроса, природосъобразен ли е Разума за нейното равновесие), естествено ще бъде да жънем същите неуспехи както досега. Не можем и буквално да се придържаме към законите на джунглата, защото според тези закони спорът кои би следвало да бъдат наши водачи ще трябва да се решава чрез пряк двубой между съперниците. Ние можем обаче да поставим разумна граница срещу многочислеността на изхранващите се от политиката по същия начин както това се прави в международните договори за числеността на войските. Въпросната разумна граница може да се определи, като се вземе предвид и имотното състояние на дадена нация. В това няма нищо странно, навремето посолствата на САЩ са били само с 2-3 служители, защото страната е била бедна. Този положителен пример обаче никой не иска да го следва доброволно. Големите числа неумолимо снижават качеството, макар че то при политиците по начало е нещо неопределено. Замислете се какво означава да си добър политик? - понятието ехти от празнота и може да

се напълни с каквото искате съдържание. Тъй като винаги обаче може да се спори кой политик е добър и кой е лош, многобройността до днес е без ограничение. За това помага и подсъзнателната тяга на избирателите към средното ниво, към посредствеността, която те добре познават по себе си и затова са склонни да ѝ се доверяват повече отколкото на могъщия ум; могъщият ум се схваща понякога от тях като лична заплаха. Приемем ли това положение за неизбежно зло, ние бихме могли поне да го ограничим или да го оздравим чрез твърда поставяне на твърдоустановени политически бройки. Например: ООН - 200; България - 400 (т.е. 1 политик на 20 000 души от населението), Китай - 60 000, Великобритания - 3 000 ; и т.н. Това с нищо не нарушава правата на човека, просто народите ще могат да намаляват свободно излишните им политики, като вместо да ги избиват (както е при пчелите), ще ги насочват към съзидателност според скромните им възможности. Друго разумно ограничение би било въвеждането на ограничения за политическите празници. Политическите учреждения от народен и от "между"-народен вид търсят изход от безполезността си, като произвеждат дати за чествания на какво ли не: годишнина на ООН, международен ден на детето, на жената, на борбата срещу болестта X (за U,V,W, Y, Z отделно) и на какво ли не, Земята "в предплата" взима образ на райска градина, където календарът се състои само от празници. Единствено за политическите дейци. Те са съгласни да се притъкмят и към Деня на труда (и се притъкмяват към него), стига да не се работи. Само безкрайното търпение на световните поданици (човек се ражда човек, но живее като поданик) подхранва тази гавра с чувството за празничност. Поданиците се заблуждават лесно, защото във визора им се набива нещо, което от край

време се нарича политическо обещание и от което те все очакват да се родят добрини. Годо обаче никога не идва. Изкуственото озлобление между политическите играчи, изглежда все още намира доверчиви зрители. Обстановката си има и отдавна измислено наименование - *политическа сцена*. Това наименование е замислено като метафора, но лесно е да се види, че не е метафора, а си е едно точно определение . То е любопитно и само по себе си, но още по-любопитна е причината за неговата дълготрайност. Според нас тя е свързана с основното различие между науката и политиката. Предмет на науката е истината и само истината, докато отношението на политиците към истината, както вече видяхме, е нееднозначно, при тях най-важно е да се подмени истината с целесъобразност. Последната категория е натоварена с толкова много своеволие, че доказателствеността (единствено значима при търсенето на истината) губи всякаква стойност. На нейно място се появява пристрастието и гласуването, като последното се обявява за връх на справедливостта, следователно и на демокрацията. Покрай силата на разума, в обществените дела се вмесва силата на чувствата, а е добре известно, че почти винаги втората сила е по-голяма от първата. С тази природна несъразмерност политиката се самообслужва от памтивека, политиците не я съзнават, но я ползват. Как? Много просто - чрез обсебване на възможността да тълкуват Закона. Всеки вещ политик знае, че "разделението на властите" е празна приказка. Дори смятани за "нормални" (според българския аршин) държави се пукат отгоре-додолу от едроразмерна подкупност и само богатството им помага, за да не се разпаднат. Държавата в лицето на своите ръководители е естественият най-голям нарушител на собствените си закони и това бедствие не може да се

премахне нито със статии, нито със поучителни стихотворения. Българите го усещат най-болезнено само защото тук на грабителство са подложени бедняците, т.е. *у нас се краде не от джоба, а от устата на хората.*

Безочието да използваш държавните порядки за своите цели, като се подписваш върху поднесените ти молби с "Разрешавам!" и "Не разрешавам!" е основната сила в кухненското всекидневие на властта. Ясният смисъл на това твърдение се потвърждава от обстоятелството, че когато на високите кресла хората се сменят, сменя се и образецът, по който се скроява справедливостта. В САЩ (смятана за демократична страна) това се признава дори от членовете на върховния съд, у нас - не. У нас, поданиците до такава степен са привикнали с беззаконието, че не обръщат никакво внимание колко и какви правила са в сила. Усетят ли се на тясно, те задават един-единствен, еднообразен и много прозорлив въпрос: "Кажи при кого да отидем, за да оправи работата?" По-бавно развиващите се от време-навреме може и да измънкат: "Какво гласи Законът?" , но според международните статистики (основани на IQ-Intelligence Quotient, коефициент на интелигентност) в България бавно развиващите са малобройни. Политиците биха загинали ако ги лишите от съкровения им стремеж да бъдат разпределители на справедливостта. Оправданието им е: "Народът ни е избрал!" Или "Народът ни е поставил!" Така ли е всъщност? Отговорът се крие в същността на така наречените "предизборни платформи". Те действително са платформи. Основа са на оня подежник, който трябва да издигне до ръководно положение политиците. И нищо повече. Естествено, всички знаят, че обещаното няма да бъде изпълнено, особено ако става дума за

материални облаги. Стопанството и политиката не са така тясно свързани, че политиците да изстискват пари от там където ги няма, както може би се твърди в измислената наука "политикономия". Следователно, лъжата е здравата спойка между избирателите и техните избраници, при това не коя да е лъжа, а само взаимно приемливата. Върху това обстоятелство показват ловкостта си всички службогонци : "Какво количество лъжи трябва да издържи една предизборна платформа преди да се продъни?" Това е въпросът. Мнозина откровено си признават, че гласуват за онзи, който лъже по-красиво. Безогледното дърдорене се превръща в занаят под заглавието "организатор на предизборната кампания", като лицата заети с нея се наемат така, както се наема велосипед - за определено време. Спокойното приемане на тази наглост от поданиците се дължи на природния закон на Вебер-Фехнер, който гласи, че когато едно дразнение се повтаря многократно, ефектът от него отслабва много бързо. От тук може да се разбере защо свърхбезобразие то понякога предизвиква по-слабо възмущение от "обикновеното" безобразие. Боравенето с подобни трикове се смята за "висша политика", включително и в стопанския живот. Повишаването на цените например в първите дни при обезценяването на парите жителите възприемат като бедствие, впоследствие повтарянето на бедствието води до привикване и накрая скоковете в скъпотията се приемат с безразличието, с което се приема неизбежното зло. Така наречената революционна ярост е подчинена на подобна закономерност; на 14 декември 1989г. многохилядните участници в софийския митинг против комунистическата власт бяха готови да свалят диктаторското правителство. Успокоиха ги криво-ляво, удобният миг никога не се

появи отново, червените дейци си поеха дъх и продължиха по собствения си утъпкан път. "Реформаторите" усилено започнаха да търсят кой ще поеме отговорността за бездействието. Естествено тя беше прехвърлена върху *неодушевени* причини. Така е.

Политическата общност е само привидно отворена към широкия свят. В действителност тя притежава висока степен на затвореност. Колкото и важни да са чакащите решение въпроси, колкото и многобройни да са общностите на заинтересованите, те в последна сметка се "уреждат" от отчайващо малки и от отчайващо пристрастни властимащи. Човешката същност е такава, че умствено работещата група не може да надвишава десетина-дванадесет души, останалите само присъстват, те поддържат измамното впечатление на повишена задружност. Хитлер и Сталин добре разбираха простата истина, че сбор от пет души се повежда нанякъде къде-къде по-трудно от сбор от 300 000 души. Тълпата има само малко име, тя няма презиме, нито фамилия. От този факт се раждат многохилядните отчетно-изборни събрания, чиято демократичност съвсем не съответства на тяхната численост. Поканените хорица просто изпълняват ролята на ръкопляскащо множество. А после гордо се хвалят: "Ние избрахме ръководството!" Склонността към подобна "съпричастност" е част от стадната природа. В по-безобиден вид тя се проявява и по игрищата, където, примерно, 22-мата ритат топката, а десетките хиляди зрители се вживяват, като че ли те самите участват в спортната битка. Следва възклицанието: "Бихме ги!.."

Силата на политиканите е не на последно място и в навика: т.е., все някой трябва да седне на управленските кресла, не може без ред, така политиката се свързва с реда, когато всъщност тя

поддържа безредието, иначе няма какво да се мъчи да оправя. Бройката на политиците никога не е предмет на осъждане и дори на обсъждане. Колкото и да се бият и мразят политическите противници, те твърдо са убедени в едно: падне ли някой от тях, мястото му непременно ще се заеме от някой друг политик! Нещо повече, те знаят предварително, че на народа ще се служи не как да е, а през стъклото на скъпия автомобил и в кресло на мек килим. Няколкото герои, които всеки народ притежава, първо се умъртвяват грижливо, след това им се правят колкото се може по-големи портрети и се поставят на колкото се може повече служебни места. Тях ги обявяват не за трудещи се, а непременно за политици. В това отношение им помагат и така наречените обикновени хора, които по начало не търпят живите герои. Те инстинктивно усещат, че живият герой носи със себе си несигурност, той може да "кривне" от героизма и да ги разочарова.

Освен това героите са носители на честност, а всяка честност обрича на заслужено неблагоприятно положение, защото дава важно предимство на оновова, който не се превива под тежестта ѝ. За жалост честността на честните благодетелства само нечестните! Честността е небесна добродетел, и затова носителите ѝ са на небето. Да си честен в политиката е все едно да се биеш с клечка за зъби срещу добре наточена сабя. Това правят героите от картинките за предучилищната възраст и причините за участието им не са загадка. Има исторически примери, които подкрепят "малката" нечестност в името на "голямата" честност - Анри IV, симпатизиращ на хугенотите, приема да присъства на църковна католическа служба с думите " Париж струва една литургия..." През втората световна война, когато става въпрос кой ще завладее средиземноморските френски военни кораби, англичаните

или немците, Чърчил заявява, че е готов дори по корем да пълзи само и само да може да ги получи. Шпионажът, с който политиката е свързана на живот и смърт, е официално построен върху нечестността, и то не от някакво особено пристрастие, но просто защото не може иначе. И понеже нечестността лесно се превъплъщава в подкупност, то странно ли е, че политическите дейци масово и продължително страдат от това доходносно заболяване? Може би тази е причината да се припише на Сталин прочутото изречение "Кадрите се вкисват" и с него да се обясни защо много от дипломатите и разузнавачите на СССР не са доживявали до пенсия.

Като вземем под внимание всички тези трайни черти на политиката и политиците, може би ще ни стане донейде ясно защо в България те са се струпали в много по-изострена форма отколкото в редица други държави. Твърде тежка е почтената политическа дейност и затова нашите вождове странят от нея. А какво предпочитат? Отговор се опитва да даде американският Wall Street Journal (юни-1995г) със заглавието на статията си: "В България истинското правителство е Мафията"

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Изгодността на занаята	10
2. Власт и Природа	20
3. Парите	44
4. Глъбините на речта	64
5. Сред пристъпите на партийността	83
6. Призракът на Честността	105
7. Кой има право?	131
8. Идеали и храносмилане	157
9. Подялбата на личността	173
10. Принос към Сдруженото Късогледство	186
11. Съдържание	200